

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de AAMBINDER

Excuus aan de Joden [p.4]

Gereformeerde Gemeente Middelburg-Centrum

01/12/2016
jaargang 95

nr **09**

Nadat ds. P. van Dijke zich in 1857 in Middelburg heeft gevestigd, stelt jonkheer Willem Versluijs zijn herenhuis aan de Lange Delft beschikbaar voor het houden van kerkdiensten. Na een interne verbouwing ontstaat daar ruimte voor meer dan 800 kerkgangers. In 1898 wordt er in de tuin van het herenhuis een nieuwe kerkgebouwd. In verband met de groei van de

gemeente wordt het aantal zitplaatsen in 1921 uitgebreid tot ongeveer 1000. In 1933 wordt het kerkgebouw vrijwel volledig vernieuwd. In 1997 verhuist de gemeente naar de nieuwe 'Ter Hoogekerk' (met 1250 zitplaatsen) aan de Willem Teellinckstraat. Sinds 2004 wordt de gemeente gediend door ds. J.M.D. de Heer. Het aantal leden en doopleden bedraagt 1510.

Christus' komst

Het gaat in deze tekst over de komst van Christus in het vlees. David profeteert hier over de komende Messias. Christus wordt hier door de profeet zelfs sprekend ingevoerd.

Toen zeide Ik:
Zie, Ik kom.

Psalm 40:8

Wat blijkt uit deze enkele woorden Zijn grote gewilligheid. Niemand heeft Christus gedwongen om te komen. Er was onder de mensen niemand, die Hem daarom heeft gevraagd. Twee keer komt het woord 'Ik' hier voor, om die grote gewilligheid te benadrukken. Deze woorden zijn een vrijwillige verklaring. We zouden kunnen denken aan een knecht, die zich uit liefde tot zijn meester aan een levenslange dienst verbindt. In het zevende vers wordt gesproken over het doorboren van de oren. Zoals een vrijwillige slaaf in het zevende jaar met een priem de oren liet doorboren aan de post van het huis van zijn meester, verbond Christus Zich hier tot een vrijwillige dienst. Hij kwam immers als des Vaders Knecht. De grond van de zaligheid ligt in God Zelf.

Wanneer heeft dit Woord geklonken? Zijn uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid. Christus sprak reeds eer Hij kwam. Dit woord klonk van eeuwigheid. In de Vrederaad toonde Hij zich al aan de Vader bereid. God had daar gedachten des vredes en niet des kwaads. Alleen door de bereidheid van Christus kon het welbehagen des Vaders gelukkig voortgaan. Voor de schepping, de zondeval, de duivel en de val van de mens lag het heilsplan al klaar. Christus is de zonde een eeuwigheid voor geweest. Hij heeft mede in Gods raad gestaan. Als Middelaar wilde Hij komen om van dat besluit te verhalen. Door Zijn komst zouden de deugden van Gods barmhartigheid en rechtvaardigheid verheerlijkt worden.

Slachtoffer en offerande

Opnieuw heeft dit woord geklonken in de volheid des tijds. Paulus zegt in Hebreeën 10:5 'Daarom, komende in de wereld, zegt Hij: Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid'. Hij sprak komende in de wereld. Het was

een spreken met de daad. Hij deed wat Hij beloofd had. Christus houdt altijd Zijn woord.

In ons komen naar de wereld hebben wij zelf de hand niet gehad. Christus' komen naar deze aarde was een daad. Een onbevattelijke daad. Hij wist immers wat Hem op aarde te wachten stond. Hij kwam niet in verhoging, maar in diepe vernedering. Hij nam de ontlusterde menselijke natuur aan. Zijn lijden zou vele malen zwaarder zijn dan van Job, die zijn geboortedag vervloekte. Het doel van Zijn komst stond Hem scherp voor ogen. Daarom sprak Hij: 'Zie, Ik kom'. In het begin des boeks was van Hem geschreven.

Geliefde lezer, die komst mogen we over enkele weken weer herdenken. Hebt u aan die komst van Christus in het vlees genoeg? Wat in de volheid des tijds is geschied, zal ook in het persoonlijk leven moeten worden toegepast. Christus' komst zal ook in ons hart moeten plaatsvinden. Kent u dat onderscheid tussen voorwerpelijk en onderwerpelijk? Heeft Christus dit reeds in uw hart gesproken? Dit woord klinkt nog tot troost van zondaren. Wie troost Hij nog heden ten dage met dit woord aangaande Zijn komst? Christus maakt door Zijn Geest plaats voor Zichzelf in de herten van zondaren. Aan Zijn openbaring als Verlosser gaat ontdekking vooraf. Zulken gaan leren: 'brandofferen, noch offer voor de schuld, voldeden aan Uw eis noch eer', en 'geen offer kan voor mijne zonde gelden'. Zij gaan de dichter verstaan: 'Ik ben nooddruftig, arm en naakt; O God, mijn Helper uit ellenden, Haast U tot mij; wil bijstand zenden; Uw komst is 't, die mijn heil volmaakt'. Is het u ook om die komst te doen? Zulken kunnen het met Christus' komst in de volheid des tijds niet doen. Zij moeten Hem persoonlijk leren kennen. Zij rusten niet eer Hij in het hart heeft gesproken: 'Zie, Ik kom'. Wat baat ons Zijn komst in het vlees, als wij Zijn komst in het hart niet kennen? Dit woord spreekt Christus nog tot zondaren die voor Gods recht leerden buigen. Adam werd eerst voor Gods rechterstoel gedaagd, eer over de komst van Christus werd gesproken. Zo komt een zondaar ook nu eerst met Gods recht in aanraking eer

ds. A. Schot,
Nunspeet

In dit nummer

4 Commentaar:
Excuus aan de Joden

6 Pastoraat
in de praktijk

10 Mijn papa en mama
zijn gescheiden

- 2 Christus' komst
- 3 Noach [47]
- 5 Geschiedenis van een scheuring [4]
- 7 De islam als heilloze godsdienst [7]
- 8 De orde des heils [12]
- 9 Gedwongen hulpverlening, wat nu? [1]
- 11 "Troost Mijn volk"
- 11 Uit vroegere jaren: Tijd en wijze
- 12 Boekennieuws
- 13 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten
- 20 Geopenbaard voor de rechterstoel

Noach [47]

Door het geloof heeft Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde, aangaande de dingen, die nog niet gezien werden, en bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot behoudenis van zijn huisgezin; door welke ark hij de wereld heeft veroordeeld en is geworden een erfgenaam der rechtvaardigheid, die naar het geloof is.

Hebreeën 11:7

de weg der verlossing wordt ontsloten. Als Christus gaat spreken van Zijn komst breekt er een adventstijd aan. Als Hij belooft te komen, gaat een zondaar daarnaar uitzien. We gaan ons leven dan terugvinden in Psalm 130: 'Ik blijf den Heer' verwachten, mijn ziel wacht ongestoord; ik hoop, in al mijn klachten, op zijn onfeilbaar woord'. We gaan naar Hem uitzien, meer dan de wachters op de morgen. De dichter besluit deze Psalm met de woorden: 'vertoef niet'. Geliefden, zo zouden wij ook geen rust moeten hebben. De schuld moet betaald, de gerechtigheid moet verzoend, de straf moet worden weggenomen. Buiten Jezus is geen leven. Christus kwam in de wereld. Dat heilsfeit zal zich niet meer herhalen. Maar is Hij reeds in uw hart gekomen? Hoe zou het toch komen dat Hij vertoeft? Nee, het ligt niet aan Zijn gewilligheid. Het ligt veeleer aan onze kant. Beleven wij dat ook? Dan kon het nog wel eens meevallen de komende tijd.

Komst en wederkomst

Dit woord zal nog eens klinken. Het leven is ernstig. In het verlengde van de eerste komst ligt de wederkomst. Dit woord spreekt Christus straks ook als Rechter. Alles rondom ons heen roept: 'Zie Ik kom'. Zijn voetstappen worden als het ware gehoord. Die komst zal zo anders zijn als in de volheid des tijds. Toen kwam Hij in vernedering, maar straks komt Hij in verhoging. Het is een komen ten gerichte. Hoe vertroostend is dit Woord voor de Zijnen. Hij komt, Hij komt om de aarde te richten. Kent u dat advent naar zijn laatste komst? Guido de Brès mocht belijden in de Nederlandse Geloofsbelijdenis: 'Daarom verwachten wij dien groten dag met een groot verlangen'. Het zal een blijde tijding zijn voor hen die Hem hier bij aanvang leerden kennen. Zij, die Zijn verschijning hebben liefgehad, blijven een adventsvolk op aarde. Maar hoe schrikkelijk zal dit woord ons in de oren klinken als wij hier geen deel aan Hem krijgen. 'En ter middernacht geschiedde een geroep: Ziet, de bruidegom komt, gaat uit hem tegemoet!' Als Hij komt moet er olie in de vaten zijn. Bedenk toch: Maranatha, de Heere komt!

Hetgeen niet gezien werd, aanvaardde Noach door het geloof, omdat hij zich verliet op de volmaaktheden Gods, die de zonde wreken en die in genade behouden.

Het aangekondigde oordeel ontstak in Noachs ziel grote vreze, waaruit hij door het geloof opklom om in het rechtvaardigen van Gods handelingen zijn behoudenis te aanvaarden in het bevel van de ark te bouwen.

Zo tekent de Schrift ons de werking van het geloof, als het de ziel doet opkomen uit de diepte van het rechtvaardig vonnis Gods. Het is de aard van het geloof de behoudenis in Christus te zoeken en te omhelzen, en dat zo volkomen dat, wat met het oog niet wordt gezien, evenwel onwrikbaar vast staat voor hem die gelooft. Zo is Noach met eerbiedige vreze vervuld geweest voor God, omdat hij God rechtvaardigde; en door die vreze bewogen, heeft hij door het geloof de ark gebouwd.

En steeds weer oefent zich het geloof in het aanvaarden van Gods onkreukbaar recht, en in het zich onderwerpen aan het gedreigde oordeel, opdat het behoudenis zou vinden in de van God gestelde weg. Het geloof komt uit de diepte op en heeft een verootmoedigende werking. Helaas, velen schijnen hiervan vreemd. Zij berekenen een geloof, een groot geloof, doch zijn zo verheven dat zij boven het ware volk van God verre uitsteken. Met een koelheid, die aan het onverschillige grenst, wordt dikwijls met scherts en grap over de vrijmaking en rechtvaardigmaking en over het leven gesproken, die ieder die nog enige indruk behield van de hoogste God en van eerbied voor Zijn werk, pijnlijk treft.

De oorzaak voor die lichtvaardigheid is wel te zoeken daarin, dat velen een aangenomen geloof hebben, en nimmer in vreze waren voor God. Zij komen uit de diepte niet op, omdat zij er nooit in geweest zijn. Zij kennen de ware boetvaardigheid niet, die Gods volk eigen is. Het ware geloofsleven is hun vreemd, niettegenstaande al hun grote woorden. In Noach wordt ons daarentegen het oprechte geloof getekend, daarin dat hij, bevreesd geworden zijnde, de ark heeft toebereid. Ongeziene dingen heeft hij vast geloofd, omdat God ze gesproken heeft. En het geloof verlaat zich onvoorwaardelijk op Gods Woord.

Indien ooit, dan wordt in de geloofsdaad van Noach ons getoond dat het geloof de zaken omhelst, die overeenkomstig Gods volmaaktheden geschieden. Dit geldt zowel het behoud der rechtvaardigen als de verdoemenis der goddelozen. De eerste wereld is omgekomen vanwege de zonde in een oordeel, waarin Gods heiligheid en rechtvaardigheid en almacht op zo enige wijze verheerlijkt werden. Die wereld mocht spotten met de toebereiding der ark of meewarig de schouders ophalen over het bouwen van een schip op het droge; om de van God gegeven genadetijd in driester zonde-uitgieting door te brengen, het bedreigde oordeel deed zij door haar goddeloosheid rijp worden.

(wordt vervolgd)

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan
overwinnaars"

Excuus aan de Joden

Al wordt Luther terecht beschouwd als de grote reformator, toch is niet alles wat hij heeft gezegd en geschreven aanvaardbaar.

Nederlandse Lutheranen en de Protestantse Kerk in Nederland boden eerder dit jaar hun excuses aan voor de anti-Joodse uitspraken van Luther. Misschien een idee voor de gereformeerde gezindte om dat ook te doen?

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den IJssel

Deze vraag werd in het Reformatorisch Dagblad van 17 november jl. gesteld aan de christelijk gereformeerde prof. dr. A. Baars. Uit zijn antwoord blijkt dat hij vindt dat er alle redenen zijn om ook excuses aan te bieden.

Al moeten we de zeer negatieve woorden van Luther plaatsen in de context van zijn tijd en zijn ze niet anders dan scheldwoorden tegen rooms-katholieken en Turken, de kerk kan niet anders dan daarvan afstand nemen. Al wordt Luther terecht beschouwd als de grote reformator, toch is niet alles wat hij heeft gezegd en geschreven aanvaardbaar.

We moeten daarbij ook niet vergeten dat Luther zich niet keert tegen het Joodse volk als zodanig, het is geen antisemitisme als rassenhaat, maar tegen de Joden die het Evangelie verwierpen. Dus afstand nemen van zijn uitspraken is goed. Maar moet de kerk excuus maken aan de Joden voor wat Luther geschreven heeft?

Tegen antisemitisme

Het maken van excuus zou slechts een

symbolisch gebaar zijn. Hoewel antisemitisme nog steeds voorkomt en er ook in reformatorische kring negatieve uitspraken worden gedaan over Joden, is er niemand meer die de uitspraken van Luther nog voor zijn rekening neemt. Van die uitspraken heeft de kerk allang afstand genomen.

Dat er nu met het oog op het Reformatiejaar 2017 opnieuw aandacht voor wordt gevraagd, is niet verkeerd. De kerk kan en moet zich uitspreken tegen antisemitisme, want het gaat om zaken die met het bestaan en de toekomst van de kerk te maken hebben. Zeker als we geloven dat er onvervulde beloften in het Woord van God zijn voor het Joodse volk en dat het waar is wat Paulus schrijft in Romeinen 11:15 dat, indien de verwerping van het Evangelie door de Joden de verzoening is der wereld en hun aanneming zal zijn als het leven uit de doden, dan moet elke vorm van antisemitisme ons vreemd zijn.

Laten we antisemitisme overigens niet verwarren met anti-Judaïsme. Anti-Judaïsme keert zich tegen de godsdienst van de

Joden, antisemitisme keert zich tegen het volk en tegen de Jood als mens.

Roomse zuurdesem

Eigenlijk zou Luther zelf excuus moeten maken. Maar dat kan natuurlijk niet meer. Moet dan van de kerk die mede dankzij het werk van deze reformator is ontstaan, worden verwacht dat zij excuus aanbiedt voor wat zij niet zelf heeft gedaan en waar inmiddels allang afstand van is genomen? Ik pleit de uitspraken van Luther in geen enkel opzicht goed, maar het is wel gemakkelijk om commentaar te hebben op iets wat 500 jaar geleden is geschreven, zonder de context van die tijd erbij te betrekken. Luther kwam voort uit de Middeleeuwse kerk, die, uitzonderingen daargelaten, een duidelijk negatief beeld had van de Joden. En als Luther zijn stellingen aanslaat aan de deur van de Slotkapel te Wittenberg, dan is Luther wel bezig om de misstanden van de kerk van die dagen aan de orde te stellen, maar dan is hij nog niet geheel bevrijd van de Roomse zuurdesem. Dat blijkt ook uit zijn opvatting over de tegenwoordigheid van Christus in het Heilig Avondmaal. Theologisch zit Luther helemaal op de lijn van de polemieken tegen de Joden uit de Middeleeuwen.

Mein Kampf

Wij vinden het terecht verschrikkelijk dat Hitler in "Mein Kampf" kennelijk aan Luther ontleende religieuze motieven gebruikt om de Joden uit te roeien. Het heeft geleid tot de dood van zes miljoen Joden in de Tweede Wereldoorlog. Zou Luther dat geweten hebben, dan zou hij wellicht zijn uitspraken hebben gematigd. Die uitspraken waren ook niet gericht op de dood van de Joden, maar op het uitroeien van de Joodse godsdienst. Een historicus kan een gebeurtenis in de tijd plaatsen, waardoor latente oorzaken en lange termijngevolgen voor hem zichtbaar zijn. De handelende personen hadden deze inzichten uiteraard niet. De historicus moet zichzelf behoeden voor de fout om eerdere gebeurtenissen te interpreteren in het kader van een latere gebeurtenis. Nog eens expliciet afstand nemen van de uitspraken van Luther is goed. Officiële kerkelijke excuses maken aan de Joden voor wat Luther schreef, lijkt me overbodig. Dan moet de kerk ook excuses maken voor wat de Joden in de loop van de geschiedenis is aangedaan, de pogroms, de kruistochten, de Holocaust. Zouden de Joden daarop echt zitten te wachten? Laten we met Paulus proberen hen tot jaloezie te verwekken.

Geschiedenis van een scheuring [4]

Het kan niet bepaald een goede onderlinge sfeer geweest zijn in die jaren. De vraag is dan: hoe kom je daar uit? Kennelijk vond de ene groep dat in de uitgesproken lijn van dr. Steenblok verder gegaan moest worden. De andere groep achtte dat juist niet goed.

ds. P. Mulder,
Geldermalsen

Daan elkaar opzoeken; maar daartoe ontbrak blijkbaar de echte wil. Waarschijnlijk ook het vermogen. Men was te zeer gericht op eigen punten en bedoelingen die men voor de juiste hield. En als sommigen dan de mening van de meerderheid niet voor juist kunnen houden, treedt er een breuk in. Maar achteraf praten, is gemakkelijk. Als de Heere óns niet bewaart, wat zal er dan nu van de kerk terechtkomen?

Dr. Steenblok en zijn kerkenraad schrijven op 12 juni dat het niet zou zijn gegaan om eenzijdigheid in het geven van onderwijs. De besluitvorming in de synode zou wortelen in de doorvloeiende vervlakking, blijkend in een voorwerpelijke prediking. Men zou de ontheffing van dr. Steenblok als docent hebben benut 'om voorstanders van de oude beproefde waarheid op onwettige wijze opzij te zetten'.

Leergeschied zou oorzaak zijn

In deze lijn kijken de Goudse broeders tegen de zaken aan. Dat blijkt uit de Akte van Losmaking, die op 23 juni voorlopig wordt vastgesteld. Ook uit hetgeen dr. Steenblok in de Kerkbode schrijft. Dr. Golverdingen zegt dat er zware beschuldigingen worden neergezet. Hij vat een en ander samen. Enkele door hem genoemde punten worden hier vermeld.

De Gereformeerde Gemeenten tasten de soevereine bediening van God aan in leer en prediking. Zij nemen de doodstaat van de mens niet meer als uitgangspunt. Zij plaatsen het Evangelie voor de wet. Zij laten de prediking beginnen met de nodiging tot alle hoorders. Door een aantal leraren wordt het Woord niet meer in volle scherp-

Dr. Golverdingen

te gebracht. De leer van dr. Steenblok c.s. wordt door de Generale Synode niet meer aanvaard. Soms werden beschuldigingen afgezwakt, maar als 'verborgen' gehandhaafd. Ook beweerde dr. Steenblok dat ds. Kok zou terugkeren en dat zij daarom weg moesten. Dr. Golverdingen geeft weer dat ds. Rijksen in De Saambinder zijn verbazing neerschrijft over deze verwijten zo kort na de bewuste synode. Ds. Rijksen begrijpt niet waar dit ineens vandaan komt en merkt op dat zo toenadering wel erg moeilijk is. Overigens is ds. Rijksen in De Saambinder in de regel heel terughoudend in het schrijven over de 'uitgetreden'. Wel heeft hij wat opening gegeven over de wijze van lesgeven door dr. Steenblok en de gang van zaken op de Theologische School in diens periode.

Kerkordelijke zaken

Wat de kerkordelijke gang van zaken betreft, geeft dr. Golverdingen uiting aan meerdere bedenkingen. Er had beter hoor en wederhoor toegepast moeten worden. Naar de mening van dr. Steenblok is ter synode niet gevraagd. Dit duidt dr. Golverdingen als zeer ernstig. Ook had aan het curatorium advies gevraagd moeten

worden eer tot afzetting van de docent overgegaan had mogen worden.

Verder plaatst hij kritische opmerkingen bij de lijn die de synode en het moderamen in bepaalde opzichten volgden bij deze gebeurtenissen en ook bij de verwickelingen daarna. Hij signaleert elementen (meer bevoegdheid bij de meerdere vergaderingen ten koste van kerkenraad of classis), die ontleend kunnen zijn aan het zogenaamde nieuwe kerkrecht. Dergelijke kerkordelijke gedachten waren in de vooroorlogse jaren ontwikkeld in de Gereformeerde Kerken (o.a. door kerkrechtdeskundige M. Bouwman). Het moderamen en de synode handelden teveel vanuit hun vermeende gezagspositie, is dus de kritiek van dr. Golverdingen.

Dr. Golverdingen sluit elk hoofdstuk af met het geven van een waardering over de gebeurtenissen. Daarbij maakt hij vele kritische opmerkingen. Ook over de manier van omgaan met elkaar. Hij heeft bedenkingen bij kerkordelijke aspecten van het handelen van het moderamen en de synode. Hij signaleert ook onzorgvuldige zaken bij degenen die niet de lijn van de synode volgden.

Zo was de werkwijze van Gouda opmerkelijk. Toen men afzetting door de synode verwachtte, richtte men op advies van een jurist een zogenaamde 'noodkerkenraad' op om de weg tot losmaking en verzelfstandiging te regelen. De noodkerkenraad was de meerderheid. Die stond achter de lijn van dr. Steenblok. De enkele leden die anders dachten, waren ervan uitgesloten.

Veel wordt weergegeven over wat is gedaan, gezegd en geschreven, ook door de kerkenraden van vertrokken broeders. En door het moderamen. Ook komen enkele stemmen naar voren die naar oplossingen zoeken. Bijvoorbeeld van ds. W. de Wit, die geen afgevaardigde ter synode was. En van kerkenraden van Ridderkerk en het toen nog ongedeelde Sint-Annaland. Maar zulke geluiden waren weinige in aantal en hadden blijkbaar geen invloed.

Hetgeen verbond, althans diende te verbinden, kwam van weerszijden veelal niet erg naar voren, helaas.

N.a.v. "Geschiedenis van een scheuring; de Gereformeerde Gemeenten 1950-1957; ds. M. Golverdingen, uitg. Den Hertog, Houten; 354 blz.; € 34,90.

(wordt vervolgd)

Pastoraat in de praktijk [10]

ds. H. Hofman,
Kalamazoo (VS)

We sluiten af. We hebben veel moeten overslaan. Het pastoraat is nooit klaar of af. Toch zouden we niet willen afsluiten zonder iets te schrijven over haar van wie de Spreukendichter schreef dat haar waardig verre boven de robijnen is.

Voorals er verhuisd moet worden en iedereen vraagt zich af hoe de vrouw des huizes erover denkt...

Dat doet mij allereerst denken aan die broeders in de bediening, of die ambtsdragers, van wie gezegd moet worden dat de lust hunner ogen is weggenomen. Wat wordt die ledige plaats gevoeld! Het doet ons –mede in het licht van wat hier volgt– afzien om het verder te beschrijven. Die het meegemaakt heeft, weet wat het is en de God aller genade sterke de broeders die alleen door het (ambtelijk) leven moeten.

Ditmaal dus iets over een figuur die nogal eens verstoken zit tussen de vaten. Haar man is bekend in de poorten, als hij zit met de oudsten des lands. Soms letterlijk. Dan is zij thuis, pakt de telefoon op of doet de deur open. Ze is het visitekaartje van de pastorie. Ze screent nogal eens het een en ander, beschermt waar nodig, grijpt in waar nodig, ruimt de brokken op waar nodig. Want een pastorie is ook maar een gewoon huis waar mensen wonen die niet beter zijn dan anderen uit het Adams-geslacht. Echter veel, zo niet alles, gebeurt er achter de schermen. Dit komt mede omdat de pastorie doorgaans veel ramen heeft.

Vandaar de uitdrukking het 'glazen huis'. Echter, zij beschouwt de gangen van haar huis; en het brood der luiheid eet zij niet. Er zijn genoeg verhalen bekend die het geheel zullen opluisteren. Toch graag ook pastorale aandacht voor haar. Niet nieuwsgierig pastoraat maar oprecht meeleven. En dat zit 'm niet in een groot aantal woorden. Nog minder in de clichés. Wel in invoelingsvermogen. Vergeet haar ook niet in uw gebed. Per slot van rekening staat zij vaak voor taken, die nu niet bepaald in het daglicht verschijnen.

Bijzondere gaven

Ik noem u er nog enkele. Haar man opvangen en op dusdanige wijze een klankbord zijn dat zij nooit iets weet, terwijl ze toch weleens wat hoort. Een bijzondere gave in tweëerlei opzicht! Of de kinderen zodanig beschermen én instrueren dat de inhoud van de pastorie niet over de straat gaat. Ach, dat hoeft lang niet altijd negatief te zijn. Ik herinner me een voorval dat iemand aan een jonger gezinslid bij ons thuis vroeg wat zijn vader deed voor de kost. 'O, die werkt in de bouw', was zijn antwoord. In

Rotterdam kon de goede verstaander het destijds wel met dit halve woord doen.

Het kordate, doortastende optreden van menige predikantsvrouw heeft voor veel goeds gezorgd. Andersom zullen er ook wel voorbeelden zijn, vermoed ik zo. Dat is in dit bestek echter minder wenselijk en daarom leggen we ons maar toe op wat stichtelijk is. Ze doet haar mond open met wijsheid; en op haar tong is leer en goeddadigheid. Daar valt ook het zwijgen onder. En daarin is zij meer dan zeer te prijzen. Vooral als er weer verhuisd moet worden en iedereen vraagt zich af hoe de vrouw des huizes er over denkt? En wee zij die het met de weg niet eens kan worden. Want het is toch de wég? Doet u het haar na om het altijd eens te zijn met de weg? Misschien ligt het allemaal niet altijd zo zwart-wit. Juist daarom misschien toch goed om de vinger soms ook eens aan haar pols te houden.

Haar pen, tong en gebeden

Mary Winslow was geen predikantsvrouw maar wel werden drie van haar zoons predikant, evenals drie van haar kleinzoons. Haar zoon Octavius beschrijft haar als volgt: 'Haar naam was niet opvallend te zien tussen die van hoogwaardige schutspatronen, actieve comités en rijke weldoeners van godsdienstige en liefdadigheidsinstellingen'.

Maar haar pen, haar tong, haar gebeden(!), haar consequente levenswandel en haar hemelse gesprekken vormden een grote en voortdurend gebruikte kracht ten goede. Octavius vervolgt de beschrijving van zijn moeder met een ontroerend citaat van haar:

'Laat zo mijn aardse leven zijn: niet gekenmerkt door luidruchtigheid, maar enkel door succes, niet bekend door drukte, maar door nuttige daden, stil en vriendelijk, helder en stralend als het licht, vol van een allesdoordringende kracht, waarvan de stille maar onweerstaanbare invloed geen nodeloos geluid maakt, maar toch altijd inwerkt, uur na uur, op een behoefteige wereld.'

De vrouw die zo de pastorie bewoont, is de beste pastor voor de pastor, en geeft tevens voor het pastoraat het beste voorbeeld. Zelfs al is ze in het gesprek niet aanwezig, behalve om de koffie te serveren. Zelfs voor haar echtgenoot die het pastoraat maar niet onder de knie krijgt en het elke keer weer opnieuw moet leren. (slot)

De islam als heilloze godsdienst [8]

Beloften voor Ismaël?

Christenen die werkzaam zijn onder Arabieren hebben aandacht voor Ismaël. Dat is ook geen wonder. Ismaël komt zowel in de Bijbel als in de Koran voor. Men wijst ook op de bede van Abraham in Genesis 17:18: 'Och, dat Ismaël mocht leven voor Uw aangezicht!'

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

Deze bede heeft een bijzondere plaats op de website van de Stichting Ismaël, een Nederlandse organisatie die werkzaam is onder moslims in het Midden-Oosten. Ook RD-journalist Jacob Hoekman put hoop uit deze bede en het antwoord dat Abraham kreeg. God had immers ook een belofte voor Ismaël? In mijn bespreking van zijn boek "Zonen van Ismaël" heb ik de vraag gesteld wat die belofte inhoudt. De vraag is bovendien wat Abraham met zijn bede bedoelde. Was het een goede bede of juist niet?

Een bedenkelijke bede

Abrahams verzuchting was een reactie op de aankondiging dat Sara een zoon zou krijgen. Volgens dr. G.C. Aalders werd Abraham overmeesterd door ongelof. Hoe zou zijn vrouw nog moeder kunnen worden? Eigenlijk wilde hij het ook niet meer. Hij hield vast aan Ismaël, de zoon van Hagar. Andere verklaarders denken positiever over de aartsvader. Natuurlijk geloofde hij Gods belofte, zo meent Matthew Henry. Hij maakte echter van de gelegenheid gebruik om ook voor Ismaël een zegen te vragen. Hij zag niet graag dat deze zoon door God verlaten zou worden en vroeg dus om zijn bewaring. Calvijn neemt een tussenpositie in. Hij beschouwt de bede van Abraham 'als een blijk van zijn verwarde en nog wankelende geest'. De vader der gelovigen verwerpt niet 'de belofte aangaande een nieuw zaad', maar blijft 'staan bij de zoon die hij

Stichting Ismaël wil evangeliseren en diaconaal bezig zijn onder de Arabisch sprekende volken in het Midden-Oosten.

reeds had'. Zijn verzuchting vloeide voort 'uit een zwak, vleselijk bewustzijn'. Op 'onbedachtzame' wijze luchtte Abraham zijn hart, 'toen hij van blijdschap nog niet begreep wat hij uit Gods mond had gehoord'. Kortom, de bede van Abraham is niet geheel af te keuren, maar er zit wel iets bedenkelijks in.

Een separerend antwoord

Dat laatste blijkt ook uit het antwoord dat Abraham krijgt. De Heere maakt onderscheid tussen Izak en Ismaël. Het verbond zal met Izak worden opgericht. Er zijn wel beloften voor Ismaël, maar deze betreffen niet de zaligheid. 'Aan Ismaël worden lichamelijke goederen beloofd, maar aan Izak het verbond', aldus de kanttekenaar. Dat verbond omvat lichamelijke en geestelijke zegeningen. Paulus spreekt in

dit verband van 'kinderen des vleses' en 'kinderen der beloften'. Alleen de laatstgenoemden zijn kinderen Gods en worden voor het zaad gerekend (Rom. 9:8). Het is jammer dat Hoekman aan deze schriftuurlijke uitleg voorbijgaat. Zo worden Izak en Jakob op één lijn gesteld en worden Gods beloften algemeen gemaakt.

Is daarmee voor Ismaël de hoop op de eeuwige zaligheid voorgoed afgesneden? Nee, zegt Calvijn, maar God wil hiermee laten zien dat de zaligheid gezocht moet worden bij Izaks geslacht. Daar moet dus ook Ismaël die zaligheid zoeken!

Een betere fundering

Stichting Ismaël wil evangeliseren en diaconaal bezig zijn onder de Arabisch sprekende volken in het Midden-Oosten. Ik wens de stichting Gods zegen toe bij deze arbeid. Ik vertrouw dat zij haar werk zal doen naar Schrift en belijdenis. Ik begrijp overigens niet waarom in een (voorlopig) beleidsdocument alleen de Schrift en niet de reformatorische belijdenisgeschriften als grondslag genoemd wordt. Is dat doelbewust of slechts een nalatigheid?

De stichting spreekt de hoop uit dat het gebed van Abraham vervuld mag worden in een diepere zin; met andere woorden: dat deze volken behoudenis zullen vinden in Christus. Er is inderdaad reden om dit te hopen. We leven immers niet meer in de oude bedeling. Door het offer van Christus is 'de middelmuur des afscheidsels' afgebroken (Ef. 2:14). Op de Pinksterdag is de Geest uitgestort op alle vlees. En de apostelen zijn heengegaan op het bevel van de opgestane Levensvorst (Matth. 28:19). De Joodse kerk is wereldkerk geworden. Naar Zijn verkiezend welbehagen brengt de Heere de Zijnen toe, allen die van eeuwigheid in het genadeverbond begrepen zijn.

Dus toch...!

Er zijn dus tóch beloften voor de nakomelingen van Ismaël. Die verwachting funderen wij niet op Genesis 17, maar op het getuigenis van het Nieuwe Testament. We mogen ook denken aan Bijbelgedeelten zoals Psalm 87, waarin gesproken wordt over de bekering van Israëls buurvolken. Het eerdergenoemde document verwijst ook naar deze psalm. 'De Filistijn, de Tyriër, de Moren, zijn binnen u, o Godsstad voortgebracht...!' De Verenigde Naties vallen straks uiteen. Maar alle naties zullen verenigd worden in Christus. Daar zullen bekeerde moslims bij zijn. Zullen wij er ook bij zijn?

(slot)

De orde des heils [12]

In elf artikelen stonden we stil bij de orde des heils. Het ging over de toepassing van de verdiensten van Christus. Natuurlijk zou er ook veel te zeggen zijn over de verwerving van het heil. Ook zou er veel te zeggen zijn over de verantwoordelijkheid van de mens. In de orde des heils valt echter de nadruk op de toepassing.

ds. A. Schot,
Nunspeet

Dit toepassen is het werk van de Heilige Geest. Het is heel nuttig om te zien hoe de Heilige Geest leidt. In dit slotartikel wil ik nog op enkele vragen ingaan die met de orde des heils verband houden.

Is het wel nuttig om ons in de heilsorde te verdiepen? Tot hiertoe zagen wij de orde des heils als een ketting. Een ander beeld dat bij de orde des heils past, is het beeld van de weg. Het zal voor iedereen duidelijk zijn dat het nuttig is om te weten waar de heilsweg begint en waar deze eindigt. Ds. J.J. van Ekeveld zegt in een lezing op een winterconferentie over de orde des heils: 'Ik las ergens dat een dronken man in een bus zat en telkens als de bus stopte wankelde hij naar de uitgang en zei tegen de chauffeur: 'Hier moet ik eruit'. Maar op het laatste nippertje zei hij steeds: 'O nee, toch niet'. En dan ging hij weer zitten. Het gedrag van de man gaf onder de medepassagiers in de bus de nodige hilariteit. Een van de passagiers zei: 'Hij is wel op weg, maar hij weet niet waarheen'. 'Inderdaad', zei toen een andere passagier, 'maar van hoeveel mensen in deze bus kun je dat misschien ook zeggen: op weg, maar waarheen?' Het is te vrezen dat velen in kerkelijk Nederland een soort van dronken zijn, maar niet van de wijn.

Schematiseren

Is het wel geoorloofd om zo te schematiseren? Men kan de Heilige Geest toch niet binden aan een menselijk systeem? Niemand binde de Heilige Geest aan een menselijk systeem! De Heilige Geest laat Zich daaraan niet binden. Hij is vrijmachtig in Zijn werkingen. De wind des Geestes blaast waarheen Hij wil. Maar de heilsorde komt op uit de Heilige Schrift, geïnspireerd door de Heilige Geest. In de Bijbel maakt de Heilige Geest ons duidelijk hoe Hij werkt. Met andere woorden, dit is geen systeem door mensen uitgedacht.

Is de heilsorde niet in strijd met de drie stukken 'ellende, verlossing en dankbaarheid'? We kunnen het natuurlijke leven op verschillende manieren benaderen. Men kan spreken over de verschillende levensfasen: embryo, foetus, baby, dreumes, peuter, kleuter, schoolkind, puber, adolescent, volwassene, oudere, bejaarde. Men kan ook spreken over de hoogtepunten en de dieptepunten in het leven van een mens. Men kan ook een verdeling maken in motorische vaardigheden al naar gelang de ontwikkeling van het menselijk lichaam. De ene verdeling sluit de andere verdeling natuurlijk niet uit. En zo kan men ook het geestelijk leven op verschillende manieren benaderen. De weerkerende beleving van 'ellende, verlossing en dank-

baarheid' spreekt de heilsorde absoluut niet tegen.

Is de heilsorde hetzelfde als de standen in het genadeleven? Nee, de standen in het genadeleven hebben betrekking op één schakel uit de orde des heils, namelijk het geloof. Bij de standen in het genadeleven gaat het om de oefening van het geloof. Een zuigeling in de genade heeft nog maar weinig geloofskennis en geloofsvertrouwen. Bij de vaders en moeders in de genade is die geloofskennis en dat geloofsvertrouwen veel meer geoefend. De standen in het genadeleven zijn dus een bijzonder onderdeel van het geestelijke leven, dat een andere uitwerking vereist.

De les van Nicodémus

Hoe komt het toch dat de heilsorde altijd zoveel losmaakt? Het blijkt altijd weer als men over de heilsorde spreekt, dat er pennen in beweging komen. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat juist de behandeling van de heilsorde haarscherp duidelijk maakt dat mensen soms heel wezenlijke elementen missen. Het roept het besef op dat wij er weleens naast kunnen zitten als we bepaalde zaken niet kennen. Laat het dan toch niet in vijandschap vallen, maar laat het ons verootmoedigen. Het ware beter dat mensen daarmee op de knieën terecht zouden komen. Nicodémus werd ook niet boos toen Christus hem duidelijk maakte dat hij nog wederomgeboren moest worden.

Tenslotte, God is een God van orde. Dat zien we in het rijk der natuur. Dat blijkt ook telkens weer in de loop van de seizoenen. We leren onze kinderen in de eerste groepen van de basisschool deze orde al ontdekken. En zeker, er is geen zomer hetzelfde en geen herfst even lang en geen winter even koud en geen lente even aangenaam. En toch zou het dwaas zijn om te ontkennen dat er vier seizoenen zijn. Zo is het ook met de heilsorde.

(slot)

Gedwongen hulpverlening, wat nu? [1]

In drie artikelen willen we ingaan op een vorm van jeugdhulp die bij ernstige problemen in de opvoeding kan worden opgelegd. Een maatregel die niet altijd als hulp wordt ervaren door de betreffende ouders.

Bij minderjarigen kan een ondertoezichtstelling door de kinderrechter worden uitgesproken. Een gezinsvoogd wordt aan het gezin toegewezen en voert de ondertoezichtstelling (OTS) uit. Het kan voelen dat men tot elkaar is veroordeeld. Gezinsvoogd en ouders zullen met elkaar in gesprek moeten om de zorgen over het kind weg te nemen. In de meeste gevallen is het geen keuze van ouders en daarom een gedwongen maatregel. Wat kan er worden gedaan om het niet zover te laten komen? En wat hebben ouders dan nog voor invloed? Wat kunnen gemeenteleden en ambtsdragers daarin betekenen?

In het eerste artikel schetsen we aan de hand van een casus de problematiek en hoe hierbij als ambtsdrager te handelen. Vervolgens worden de instanties belicht die bij een OTS een rol spelen.

Problematiek

Het is geen geheim meer dat de ouders van het gezin De Vries niet meer met elkaar overweg kunnen. De burens zijn er regelmatig getuige van dat er heftige ruzies zijn. Dat de kinderen daar ook wat van meekrijgen, wordt door de leerkracht op school onderkend. Laatst zat Simon te slapen onder de les. En het is niet de eerste keer dat hij met overblijven geen eten bij zich heeft.

Trouwens, wat moet je daarmee als leerkracht? Blijf er niet mee lopen! Bespreek het in het team en laat het daar niet bij. Vraag advies hoe bij zorgelijke signalen te handelen.

Dergelijke zorgen in een gezin zijn vaak algemener bekend in de gemeente zonder dat er openlijk over gesproken wordt.

Als onmachtige ambtsdrager mogen we de Heere smeken of Hij ook in zorgvolle gezinsomstandigheden Zijn hulp en bijstand wil betonen. Ook wanneer we zulks allerminst meer verwachten kan Hij er uiteindelijk iets goeds mee voor hebben.

De burens die ook tot de gemeente behoren, hebben er wel een oordeel over: het is de schuld van de ouders. Als moeder alle principes, die vader nog probeert vast te houden, overboord gooit, dan moet het wel fout gaan. Natuurlijk gaan de kinderen dan hun eigen gang en krijg je heibel. Tegelijkertijd schamen de burens zich voor de rest van de buurt. Wat de burens echter niet weten is dat er ook flinke financiële zorgen zijn. En moeder heeft al jarenlang depressieve klachten. De problemen dreigen het gezin te overspoelen en gaan de draagkracht van ouders De Vries te boven. De predikant en de wijkouderling hebben al een keer een gesprek gehad met de ouders om hun zorgen te delen.

Ambtelijke zorg

Pastorale zorg voor deze gezinnen is niet eenvoudig, maar wel van belang. Hoe daarmee om te gaan? In de "Handreiking Jeugdhulp", die aan alle kerkenraden is verstuurd, heeft DMZ gewezen op de adviesfunctie van De Vluchtheuvel. Vanuit het platform jeugdhulpverlening is afgelopen voorjaar het thema huiselijk geweld

en kindermishandeling onder de aandacht gebracht op toerustingsmorgens voor ambtsdragers. Een platform waarin ook de (Oud) Gereformeerde Gemeenten (in Nederland) en de Hersteld Hervormde Kerk zijn vertegenwoordigd. Vanuit elk kerkverband is een aandachtfunctionaris van een zorginstelling aangesteld waar ambtsdragers terecht kunnen met hun vragen. Voor onze gemeenten is dat De Vluchtheuvel. In het geval van ouders De Vries gaat een ambtsdrager natuurlijk niet alleen het gesprek aan. Maar als zo'n gesprek niets uitwerkt? Blijft vervolgens dan over dat onze ambtelijke taak of bevoegdheid niet verder strekt? U bent tenslotte toch ook geen hulpverlener?

Het zou niet goed zijn om op deze wijze te redeneren. Een uitnodiging om weer eens met ouders in gesprek te gaan, wordt afgeslagen. Voelden ouders zich in het eerste gesprek alleen maar beschuldigd? Dan is dat eigenlijk ook wel begrijpelijk... Ouders zijn er niet meegeholpen als we ze beschuldigen. Ook al zijn kinderen -om welke reden dan ook- door ouders beschuldigd, zij blijven loyaal aan hun ouders. Dus zijn de kinderen niet geholpen met negatieve uitlatingen over hun ouders. Voor ambtsdragers is het van belang om betrokken te blijven, ook al hebt u het gevoel dat u niet bij machte bent om het tij te keren. Ook bij een ondertoezichtstelling zal zo mogelijk de ondersteuning van het netwerk worden benut om hulp voor het kind of het gezin in te schakelen. Juist het gemeente-zijn kan daarin een functie vervullen.

Als onmachtige ambtsdrager mogen we de Heere smeken of Hij ook in zorgvolle gezinsomstandigheden Zijn hulp en bijstand wil betonen. Ook wanneer we zulks allerminst meer verwachten, kan Hij er uiteindelijk iets goeds mee voor hebben..

(wordt vervolgd)

Bereikbaarheid:

Veilig Thuis

www.vooreenveiligthuis.nl
tel. 0800-2000

De Vluchtheuvel

www.stichtingdevluchtheuvel.nl
info@stichtingdevluchtheuvel.nl
tel. 0113-213098

Werkgroep Jeugdhulp

werkgroepjeugdhulp@cbgg.nl

Deputaatschap DMZ

www.deputaatschapdmz.nl
dmz@cbgg.nl
tel. 0348-489915

Mijn papa en mama zijn gescheiden

Binnen de Particuliere Synode Zuid (Zeeland en Goeree-Overflakkee) is Stichting Hulpverlening (aan psychisch zieken) actief. Aan het woord is een bestuurslid.

K.J. Nipius,
Ooltgensplaat

Wat betekent het voor een kind als papa en mama zijn gescheiden? In dit artikel gaat het over de situatie na een scheiding.

Je lijkt op je vader!

Als Johan ongeduldig met zijn vingers op de tafel tikt, krijgt hij te horen: 'Je lijkt op je vader!' Vader en moeder zijn gescheiden. Zijn vader woont op een ander adres. Johan is meestal bij moeder. Wat is moeder boos geweest op vader en wat zijn er vreselijke dingen gezegd over vader. En soms doet ze dat nog.

Echtscheidingen komen helaas veel voor. Na het trouwen gaat de liefde steeds meer bekoelen. Het gaat niet meer samen. De vlam is gedoofd, wordt wel gezegd. Soms is er een derde in het spel. Man en vrouw gaan scheiden.

Vechtscheiding

Een vechtscheiding ontstaat als man en vrouw elkaar het licht in de ogen niet meer gunnen. Er wordt negatief gesproken over elkaar. Over elk ding en over elke euro wordt gestreden. Ook de kinderen zijn onderwerp van ruzies. Bij wie moeten de kinderen zijn? Een kind hoort: 'Door de week niet bij mij, want dan moet ik werken'

Of: 'In het weekend niet bij mij, want ik wil vrij zijn om met mijn nieuwe partner op reis te gaan.' Dit geeft veel verdriet en onzekerheid voor kinderen. Ze voelen zich niet welkom, hebben geen thuis meer en mogen niet meer houden van hun ouders.

Als de ene ouder richting een kind negatief doet over de andere ouder, dan wil zo'n kind vroeg of laat meer contact hebben met de andere ouder. Het kind kan de ouder die negatief doet, zelfs gaan afstoten. Als de vader of de moeder er voor een kind niet meer mag zijn, raakt dat de identiteit van het kind. Het is alsof het kind er geheel of gedeeltelijk niet meer mag zijn. Zo wordt dat vaak onbewust beleefd. Het kind voelt zich vaak ook schuldig aan de scheiding.

Nieuwe partner

Tegen een nieuwe partner moet soms 'papa' of 'mama' gezegd worden, alsof de eigen papa of mama niet meer bestaat of niet bestaat heeft. En er moet geluisterd worden naar de nieuwe partner alsof het papa of mama is. Ook al zijn nieuwe partners heel lief en geduldig, het is niet de eigen ouder. Elk kind heeft ten diepste behoefte aan liefde en erkenning van de biologische ouders. Die behoefte kan niet door anderen worden ingevuld. Vaak ziet het kind die primaire behoefte niet meer, terwijl die behoefte wel latent aanwezig blijft.

Ook al is een nieuwe partner lief en geduldig, het is daarmee niet de eigen ouder.

Ook in een uiterlijk gezellige en prettige situatie, kan een kind zich onzeker, verdrietig en eenzaam voelen. Dat wordt niet altijd voldoende herkend. Er wordt niet altijd juist mee omgegaan. 'Kom, kijk eens wat vrolijker. We zijn toch lief voor je?' Het kind voelt zich onbegrepen. Er kunnen psychische problemen ontstaan en er kan zelfs een opname nodig zijn. Daarmee is het ook het aandachtsgebied van Stichting Hulpverlening.

Praktisch

Erken de beide biologische ouders. Spreek positief over beide ouders, dus ook over elkaar als ex-partners. Benoem dat een kind van beide ouders mag houden. Vertel dat je het verdrietig vindt dat er een scheiding is gekomen en dat het kind daaraan geen schuld heeft. Zorg ervoor dat het kind met beide ouders contact kan onderhouden en een band kan opbouwen.

Spreek altijd positief over beide ouders, dus ook over elkaar als ex-partners.

Ambtelijk

Kies als ambtsdrager geen partij. Wees er voor alle personen. Heb vooral ook aandacht voor de kinderen. Zij worden vaak vergeten. Praat met de kinderen bij voorkeur over beide ouders. Bid altijd voor alle personen. Vergeet niemand van het oorspronkelijke gezin. Bid ook voor broertjes of zusjes die misschien elders wonen.

Misschien zijn jouw of uw ouders gescheiden. Dan weet u hoe intens verdrietig en moeilijk dit is. Dan weet u hoe onbegrepen deze weg is. Misschien zijn er mensen die u steunen en bijstaan. Wat is dat een grote zegen. Zonde blijft daarbij zonde, voor God en mensen. Mensen die positief blijven, die luisteren zonder een mening te geven, die u opdragen aan de troon der genade. Dan gaat het niet om mooi bidden. Dan gaat het om eenvoudig en bewogen bidden.

De Heere Jezus heeft ook veel strijd en verdriet gekend op aarde. Hij is de Verlosser. Hij maakt zalig. Wat is het groot als je samen met die Heere je weg mag gaan, voor tijd en eeuwigheid. Dat wens ik u van harte toe!

”Troost Mijn volk”

‘En aldaar zal Ik bij u komen, en Ik zal met u spreken van boven het verzoendeksel af’ (Ex. 25:22).

Met deze woorden werd kandidaat J. Weststrate in 1964 bevestigd tot predikant van de Gereformeerde Gemeente van Meliskerke. De Heere heeft zijn bediening kennelijk gezegend.

Ds. G.J.N. Moens,
Lisse

Ook toen mocht opgemerkt worden dat de Heere bemoeienis maakte met Meliskerke. De gemeente was 46 jaar vacant geweest. Nu bij het 125-jarig bestaan van de gemeente wordt nogal eens aangehaald wat Jan Vader mocht geloven uit Job 8:7: ‘Uw beginsel zal wel gering zijn, maar uw laatste zal zeer vermeerderd worden’. Zoals verwoord in een eerder verslag in De Saambinder heeft onze broeder Maljaars daaruit mogen spreken bij de herdenking van dit jubileum.

Naar aanleiding van dit herdenken heeft de kerkenraad het boek “Troost Mijn volk” uitgegeven. In het kort wordt de geschiedenis beschreven van deze 125 jaar. Van alle predikanten, die de gemeente gediend hebben en van de huidige predikant, is een preek opgenomen.

Opmerkelijk is dat er nu ook oefeningen van Jan Vader, de eerste voorganger, zijn opgetekend. Wat heeft deze eenvoudige, begenadigde man, die een nabij leven had, uitgezien, gehoopt en ook geloofd dat de Heere aan Meliskerke zou gedenken. Uit de preken in dit herdenkingsboek blijkt hoe de ambtelijke bediening haar voortgang mocht hebben door al die jaren heen. De Heere gaf een geopende deur. De predikanten die de gemeente mochten dienen, hebben ervaren hoe de Heere zo menigmaal ruimte gaf op de kansel. En ook dat de bediening niet zonder vrucht was. De preken in dit boek zijn geschikt voor de leesdiensten, maar zeker ook voor persoonlijk gebruik.

In een oefening over 2 Korinthe 12:10 zegt Jan Vader, als hij spreekt over de gangen die de Heere met Zijn volk houdt: ‘Als het geloofsoog van deze mensen geopend wordt, mogen ze de goedheid en getrouw-

heid van God in de beloften zien. Dan zullen ze door de zalving van de Geest in ootmoed worden afgebracht van de hoogten van hun eigenliefde. Ja, dat geloofslicht doet hen beseffen dat ze niets zijn in hun zondig bestaan, niets in hun trots en verwaandheid... maar door datzelfde geloofslicht krijgen ze ook kennis van Hem van Wie geschreven staat in Psalm 9:11: ‘En die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, HEERE, niet hebt verlaten degenen die U zoeken’. O, wat is dat een gezegende kennis voor Zijn arme volk van het welbehagen Gods, hoe Hij door de evangelische kanalen de wateren des Levens naar hen laat vloeien’ (blz. 49).

Zo mocht 125 jaar het Woord bediend worden in Meliskerke, heenwijzend naar Christus, de Koning der koningen. De Heere gedenke de broeders van de huidige kerkenraad en hun predikant en Hij stelle hun arbeid - en ook deze uitgave - tot eeuwige zegen. En voor de gemeenteleden is er stof om de Heere te erkennen dat Hij zoveel door de jaren heen schonk. Met de bede of de Heere ook in het toekomstige Zijn Kerk wil bouwen uit oud en jong.

**N.a.v. “Troost Mijn volk”, 125 jaar
Woordbediening Gereformeerde
Gemeente Meliskerke; kerkenraad
Gereformeerde Gemeente Meliskerke,
ISBN 97890 825838 09, 192 blz.;
€ 14,95 (excl. verzendkosten).**

Tijd en wijze

In februari 1848 vertrok een beurtschip van Amsterdam naar Stavoren. Aan boord bevond zich een evangelist, die de oversteek maakte om in Friesland Bijbels te gaan verkopen. Van zijn ervaringen vertelde hij in het maandblad van de ”Vereeniging Christelijke Stemmen”, dat verscheen onder redactie van ds. O.G. Heldring.

‘Na met veel blijdschap in Amsterdam verkeerd te hebben, vertrok ik met het beurtschip dat naar Stavoren vaart. Op dat schip trof ik onderscheiden mensen aan, met wie ik aanstonds in gesprek kwam. Onder anderen waren er ook twee mannen aanwezig, die met elkaar spraken, en daarbij ijselijk vloekten. Dat smartte mij zeer. Eerst wist ik niet hoe ik hen het best zou kunnen aanspreken. Ten slotte kwam mij in gedachten iets op papier te schrijven en dat hen te geven. Zo gebeurde het. Ik schreef: ‘Lieve vrienden, u moet niet zo vloeken, want dat is de regelrechte weg naar uw ondergang’.

Ze keken mij eerst scherp aan, maar daarna knikten ze me vriendelijk toe. Zou ik hen in tegenwoordigheid van al de andere mensen vermaand of bestraft hebben, ze zouden dan misschien boos geworden zijn. Nu had de Heere dat verhoed. Ze deden hun best van toen af niet meer te vloeken, maar door de grote verslaafdheid aan die zonde kwam het nog een paar maal in de mond, bestierf echter tegelijkertijd op de lippen, en kon niet volkomen uitgesproken worden. ‘s Nachts om twee uur kreeg ik aanleiding hen allen te leren, te vermanen, leven en dood te verkondigen, doordat de schipper mij voor een roomse pastoor aanzag.’

Boekennieuws

"De levendmakende kracht van Gods beloften", Johannes Teellinck; uitg. De Banier, Apeldoorn; ISBN 9789462788862; 91 blz.; € 9,95.

De levendmakende kracht van Gods beloften

De jongste zoon van de bekende ds. Willem Teellinck, ds. Johannes Teellinck, heeft in een door-de-weekse dienst in Vianen op 4 augustus 1661 een preek gehouden over Psalm 119:50b: 'Uw toezegging heeft mij levend gemaakt'. Later heeft Teellinck - als verbannen predikant uit Utrecht in 1660 - de preek met wat uitbreidingen gepubliceerd.

Het boekje dat nu verscheen, is een nauwkeurige hertaling van de hand van de neerlandicus C. Bregman, voorafgegaan door een boeiende inleiding van J.N. Mouthaan. We horen hierin niet alleen iets over de omstandigheden waarin deze preek is uitgesproken en uitgeschreven, maar ook over de opbouw van de preek en vooral over de bedoeling van Teellincks onderwijs naar zijn hoorders. Teellinck preekt over de geestelijke dorheid van Gods kinderen. Dat wijst hij aan als een van de grootste geestelijke problemen in de kerk van zijn dagen. Hij begeert om Gods beloften, als medicijn bij uitstek, aan te wijzen. Wanneer men deze beloften door het ware geloof op de juiste wijze mag toe-eigenen, zal er een herleving plaatsvinden.

Al lezend kom je onder de indruk van de nauwkeurige exegese van de Heilige Schrift en het diepe verlangen om geestelijk voedsel te geven aan Gods kinderen. Maar heel nadrukkelijk spreekt hij ook

allen die buiten Christus zijn en vreemdeling van de verbonden der belofte aan. Wat wensen we deze goede 'kost' in handen van onze jonge en oude(re) gemeentelieden! Het is zo ontdekkend om te lezen hoe het komt dat velen geestelijk dood of ingezonken zijn, maar ook onderwijzend als Teellinck aanwijst hoe door het ware geloof de beloften aan de ziel vermaakt worden.

We besluiten met een treffende oproep, bijna aan het slot van dit boekje, blz. 90: 'Ga tot God in een vurig smeekgebed, houd bij Hem aan om de verzegeling door Zijn Geest, opdat de Geest aan uw ziel betuigt dat u deelhebt aan de beloften. Houd in dit smeken bij God aan in een steeds opwelkend zuchten, en zeg met David tegen God: Zeg tot mijn ziel: Ik ben uw heil!'

ds. B. Labee, Veenendaal

"De laatste ernst"; ds. J. Belder; uitg. Royal Jongbloed, Heerenveen, ISBN 978 90 8897 126 6, 135 blz., € 13,50.

De laatste ernst

Hemel en hel hadden een grote plaats in de prediking en in het gehele optreden van de Heere Jezus. Is dat vandaag nog zo in prediking en pastoraat? Ds. J. Belder gaat in "De laatste ernst" uitvoerig in op deze vraag. Hij plaatst de vraagstelling in de volle werkelijkheid van vandaag.

Wij mensen zijn zo gericht op het hier en nu en niet op het hierna-maals. De eeuwigheid zegt de meesten helaas niets of heel weinig. Dat maakt de schrijver vanuit de hedendaagse werkelijkheid pijnlijk duidelijk. Daarbij geeft hij gedachten weer van mensen die weinig of niets meer hebben met het christelijk geloof.

Ook maakt hij dit duidelijk door te citeren wat binnen kerken wordt uitgedragen. De boodschap is vaak zo gericht op het leven hier en nu. De eeuwige dingen, hemel en hel, komen in het algemeen zo weinig meer aan de orde. Wat geloven velen dienaan-gaande eigenlijk nog? Ook binnen de kerken.

Het secularisatieproces wordt hier in volle ernst zichtbaar. Gedurende de laatste vijftig jaar is ontzaglijk veel verschoven. Voor velen is de Bijbeluitleg gemoderniseerd. De mens meent mondig te zijn, juist tegenover God. Hij meent eigen ideeën te kunnen kiezen, ook omtrent wat er na de dood zal zijn.

Collega Belder laat zien dat in de geschiedenis van het christen-

dom met hemel en hel als werkelijkheden gerekend werd. Dat maakt hij duidelijk vanuit de kunst, de cultuur en vanzelf vanuit prediking en geestelijke benadering. Hij geeft uiteraard ook weer dat in Gods Woord hemel en hel nadrukkelijk wel werkelijkheden zijn. Dan moeten ze dat ook zijn in ons leven en in onze prediking, zo stelt hij terecht.

De auteur laat zien dat er rond deze onderwerpen ook veel speculatie en menselijke fantasie is. Daarvoor waarschuwt hij, want in alles moeten we de maat en lijnen van het Woord volgen. Dat betekent met twee woorden spreken. Met grote ernst. En met de bede om de zegen des Heeren; want het gaat wel naar hemel of hel toe. Waarbij de schrijver terecht meldt dat het niet om de hemel op zich - er zal juist ook de vernieuwde aarde zijn - maar bovenal om de Heere gaat.

ds. P. Mulder, Geldermalsen

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Bodegraven en Terneuzen,
ds. J. IJsselstein te Kampen;
te Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. A.T. Vergunst te Waupun (Wisconsin, VS);
te Sheboygan (VS),
ds. A.H. Verhoef
te St. Catharines (Ontario-Canada);

Bedankt:

voor Barendrecht,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.
voor Goudswaard,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
voor Randburg (Zuid-Afrika),
ds. C. Sonneveld te Krabbendijke;
voor Sunnyside (VS),
ds. J.B. Zippro te Groningen.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2016

*Pag. 89, DEPUTAATSCHAP KERK EN OVERHEID

Het adres van de secretaris,
drs. J.N. van de Poel, is gewijzigd in:
Barbeel 4, 3344 HJ Hendrik-Ido-Ambacht.
Het telefoonnr. en e-mailadres zijn ongewijzigd gebleven.

*Pag. 252, gemeente KLAASWAAL.

De scriba, A. Izelaar, is verhuisd naar het adres: Kerkstraat 93, 3286 AK Klaaswaal

Berichten

ZANGAVONDEN

Amersfoort

Adventzangavond op zaterdag 10 december, aanvang: 19.30 uur, in de Elimkerk te Amersfoort, m.m.v. gemengd koor Magnalia Dei, mannenkoor Jubilate Deo uit Apeldoorn en Gerard Harbers, orgel.

Capelle a/d IJssel

Adventzangavond op zaterdag 10 december, aanvang: 19.30 uur, in de Moriakerk van de Gereformeerde Gemeente te Capelle a/d IJssel-West, m.m.v. Sebanjakoor, kinderkoor Nathanaël, gemengd koor Vox-Humana, mannenkoor Selah en enkele instrumentalisten. Collecte voor Siloah.

Lisse

Kerstzangavond op vrijdag 9 december, aanvang: 19.45 uur, in de Salemkerk te Lisse, m.m.v. jeugd- en meisjeskoor De jonge lofstem, mannenkoor David, jongerenkoor Jesaréla en gemengd koor Shalom.

Middelburg

Kerstzangavond op zaterdag 10 december, aanvang: 19.00 uur, in de Nieuwe Kerk te Middelburg, m.m.v. Zeeuws jongerenkoor, kinderkoor 's-Gravenpolder, jong dameskoor Shira, Zeeuws orkest. Leiding: ouderling G.A. Terlouw. Collecte t.b.v. JBG.

Ridderkerk

Adventzangavond, te organiseren door de zendings- en evangelisatiecommissie van de

Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk, op zaterdag 10 december, aanvang: 19.30 uur, in de Bethelkerk, m.m.v. jongerenkoor Laudate Deum te Ridderkerk, Ridderkerks mannenkoor, Dirkslands mannenkoor en enkele instrumentalisten. Opening en meditatie door ds. G. Pater.

Yerseke

Zangavond op zaterdag 10 december, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Yerseke, m.m.v. van mannenkoor Ethan, gemengd koor Yerseke en jeugdkoor David. Collecte t.b.v. kerkbouw.

KERSTBIJEENKOMST TE 'S-GRAVENPOLDER

Kerstbijeekoms, te organiseren door de oudervereniging Helpende Handen, afd. De Bevelanden, op zaterdag 10 december, aanvang: 14.30 uur, in de Elimkerk, van de Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenpolder. Opening en Bijbelvertelling door ds. D.W. Tuinier. Er is een crèche aanwezig. Niet alleen mensen met een verstandelijke handicap, maar ook belangstellenden zijn hartelijk welkom.

ZIN-IN AVOND TE AMERSFOORT

De laatste Zin-in avond van dit jaar staat voor de deur. We sluiten af met het thema: Pelgrim onderweg naar de stad Gods. Wat is het einddoel, de bestemming, van jouw leven? Wat houdt het praktisch in om als pelgrim/vreemdeling op deze aarde te leven?

En hoe kun je een pelgrim worden?

Datum: zaterdag 10 december, aanvang: 19.30 uur.

Spreker: ds. A. Verschuure.

Locatie: Hoornbeek College Amersfoort – Utrechtseweg 230.

Kosten: € 6,50 p.p.

HERINNERING BETALING ABONNEMENTSGELD

Begin oktober ontvang u de factuur voor de betaling van het abonnementsgeld voor de periode van 1 oktober 2016 t/m 31 maart 2017. Een groot deel van de abonnees heeft inmiddels betaald. Hartelijk dank daarvoor!

Van zo'n 3.000 (van de 20.700) abonnees hebben we echter nog geen betaling ontvangen. Indien u nog niet heeft betaald, verzoeken wij u **vriendelijk doch dringend** uw betaling nog deze week uit te voeren. *Het versturen van een aanmaning kost ons ca. € 3,- per stuk (arbeid, papier, port).* Daarom zouden wij bij een tweede aanmaning € 6,00 in rekening moeten brengen en dat op een abonnementsbedrag van € 14,00 per half jaar!! U begrijpt...! *Wilt u ons alstublieft helpen met uw spoedige betaling, uiterlijk woensdag 14 december a.s.? U voorkomt dan onnodige, hoge kosten. Mogen wij op u rekenen? Bij voorbaat dank!*

L.J. Goud,
penningmeester deputaatschap
De Saambinder

Kerkdiensten

ZONDAG 4 DECEMBER 2016

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalst 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 19.00 uur stud. J.B. Huisman; Apeldoorn 10.00 en 16.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.00 uur ds. B. Labee; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur stud. W. Mouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 19.00 uur ds. A. Schot; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 en 19.00 uur stud. H.J. Agteresch; Bodegraven 10.00 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Borssele 18.00 uur ds. G.J. Baan; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur (H.D.) ds. J.J. Tanis en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.30 uur stud. H.J. Agteresch; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 uur ds. H. Paul en 16.30 uur ds. J. Driessen; Den Helder 10.00 uur ds. G. Heijkamp en 15.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Deventer 18.00 uur ds. R. Kattenberg; Dinteloord 14.30 uur ds. K. Boeder; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 15.00 uur ds. R. Kattenberg; Dordrecht 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 17.00 uur ds. W. Silfhout; Drachten 9.30 en 15.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuzen 16.00 uur (H.D.) ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J. van Laar; Enter 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 14.30 uur ds. G. Pater; 's-Gravenhage (zie Scheveningen); 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 15.30 uur ds. W. Harinck; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 17.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. S.W. Janse; Hoofddorp 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Hoogeveen 19.00 uur ds. J.B. Zippro; Hoogvliet 19.00 uur ds. H. Brons; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur

ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur stud. J.B. Huisman; Lisse 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Meeuwen 15.00 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Middelburg-Zuid 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 18.00 uur stud. J. de Kok; Mijdrecht 18.00 uur ds. W. Visscher; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 19.00 uur ds. M.H. Schot; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. J.J. van Ekeveld en 15.15 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwe-Tonge 10.00 uur ds. C. Harinck; Nijkerk 14.30 uur ds. P. Melis; Nisse 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Oostburg 18.00 uur ds. S. Maljaars; Oosterland 10.00 (H.A.), 14.30 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. W.A. Zondag; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 10.00 en 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Oud-Beijerland 19.00 uur ds. L. Blok; Ouddorp 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Oude-Tonge 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Poederroijen 15.00 uur ds. P. Mulder; Poortugaal 17.30 uur stud. M. Blok; Puttershoek 10.00 uur stud. J. de Kok en 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. J.S. van der Net en 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 en 14.00 uur stud. M. Blok en 18.30 uur ds. C. Harinck; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. W. Silfhout en 17.00 uur ds. J.J. Tanis; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. J. Mijnders en 18.30 uur stud. W. Mouw; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Scherpenisse 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 10.00 uur ds. J. Driessen; Sprang-Capelle 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermaalen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E.

Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wierden 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zoetermeer 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 6 DECEMBER 2016

Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen.

WOENSDAG 7 DECEMBER 2016

Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. P. Blok; Doetinchem 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Dordrecht 19.45 uur ds. A.A. Brugge; Hilversum 19.45 uur ds. M. Mondria; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. J. van Belzen; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Oostvoorne 19.30 uur ds. G. Pater; Ouddorp 19.30 uur ds. D. de Wit; Poortugaal 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Scherpenisse 19.30 uur (voor de zending) ds. C. van Krimpen; Veen 19.30 uur ds. E. Bakker; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Westkapelle 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Zwijndrecht 19.45 uur ds. S.W. Janse; Zwolle 19.30 uur ds. C. Hogchem.

DONDERDAG 8 DECEMBER 2016

Amsterdam 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Berkenwoude 19.30 uur (voor de zending) ds. S. Maljaars; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; Delft 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Gravenzande 19.45 uur ds. A. Verschuure; Hoogeveen 19.30 uur ds. G. Pater; Houten 19.45 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Tricht-Geldermaalen 19.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 19.30 uur ds. J. van Belzen; Waarde 19.30 uur ds. D.W. Tuinier.

ZATERDAG 10 DECEMBER 2016

Dordrecht 10.30 uur (dovendienst) ds. W. Harinck.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 4 DECEMBER 2016

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 61) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 (Bijbeluur) en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 en 13.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Refojobs

REFOJOBS.NL

BANEN BIJ REFORMATISCHE WERKGEVERS

(Wijk-) verpleegkundige • RST Zorgverleners • Veenendaal

Een theoloog als toeruster • Centrum voor Israëlstudies • Ede

Werkvoorbereider (calculator)

Bouwmaatschappij Merwestreek
Hardinxveld-Giessendam

Secretaresse • Cedrah • Capelle aan den IJssel

Vacature aanmelden? info@refojobs.nl / (06) 8143 0157

PARTNERS

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

HARKES Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

MIEKE VAN DEN DIKKENBERG

De HEERE is goed en recht

Het leven en sterven van Rosanne Mondria

Rosanne is nog maar 5 jaar oud als bij haar een ernstige ziekte wordt geconstateerd. Op 18 oktober 2012 sterft zij. Hiervan mag een goede getuigenis uitgaan. Op een gevoelvolle wijze heeft de schrijfster het leven en sterven van Rosanne voor de jeugd beschreven.

Om voor te lezen vanaf ca. 4 jaar en om zelf te lezen vanaf ca. 7 jaar.

Ca. 52 pagina's. Met foto's. **Prijs € 9,90**

Ook in de boekhandel verkrijgbaar.

Boekhandel R. van der Meijden

Nedereindsestraat 7 - 4041 XE Kesteren

Tel. 0488-482226 (Bgg. 0488-482134)

Email: info@vdmeijden-boekhandel.nl

Of bezoek onze website: www.vdmeijden-boekhandel.nl

NIEUW!

ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer

OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u een **stacaravan op gezinscamping**. Recreatieteam, kerkdiensten, zon, water en bergen. Info: 055-3030083
www.es-vakanties.nl

Te huur in Kootwijkerbroek: vrijstaande woning met 3 slaapkamers en een flinke bergruimte voor max. 1 1/2 jaar. Tel. 06 53405696.

Heel veel Aanbiedingen!

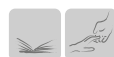
www.derooboeken.nl

078-6124081

DE SITUATIE IN HET MIDDEN-OOSTEN IS INKTZWART. GEEF HOOP!

Stichting Ismaël biedt hoop in de Arabische wereld door ondermeer het uitdelen van Bijbels en christelijke lectuur. Ook verlenen we noodhulp in samenwerking met lokale partnerorganisaties. Geef ook hoop door uw gebed en door een financiële gift. Doe dit onder vermelding van 'Geef hoop in het Midden-Oosten'.

IBAN NL03 RABO 0330 000 888

Ismaël

Telefoon 06 51 75 85 22

E-mail secretariaat@stichting-ismael.nl

WWW.STICHTING-ISMAEL.NL

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Stijlvolle rouw-/gelegenheidsjurkjes
kindergelegenheidskleding.nl

www.hoeksteenboekhandel.nl
Woerden T: 0348-421933

(Kerst)vakantie in de Duitse Pfalz?

Twee ruime **vakantiewoningen** beschikbaar in de overweldigende natuur van het Nordpfalzerbergland: uitgestrekte wandel- en fietspaden in de directe omgeving, historische plaatsen (Heidelberg, Trier, Worms) op dagtocht afstand. Rust, natuur en cultuur.
Info: www.beth-etham.de
 of tel.nr. 0049-6385-92 55577
 (Nederlandstalig).

Begrafenisonderneming
de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravingen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar.	Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54
H. de Jongh	Waardenburg 0418 - 65 20 39
D.D.E. Melieste	Werkendam 0183 - 70 10 17
M.K. Ligthart	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40
A.J. van Lieburg	Nieuw-Lekkerland 0184 - 68 38 38

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Onze nieuwe website al gezien?
 kijk snel op:
WWW.ALCHOEDEN.NL

HUIB RUIJGROK
 ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- bewind en executele

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
 T 0344 745 104 M 06 19452290
 info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Cedrah

Wegens periodieke aftreding zijn wij op zoek naar twee leden voor onze Raad van Toezicht:

Kijk voor het profiel en meer info op cedrah.nl/vacaturesrvt/

Lid Raad van Toezicht

Portefeuille Zorg

Lid Raad van Toezicht

Portefeuille Vastgoed

VOORDEELBOEKEN!!

Onderstaande interviewbundels samen voor slechts € 15,-

Waar de liefde woont, 10 gesprekken over gezin, kerk en school. O.a. met de predikanten: A.A. Brugge (huisgodsdienst), D.W. Tuinier (het praktiseren van de doopbelofte), A. Baars (het gezag van de prediking), G.W.S. Mulder (catechese), J. Joppe (belijdeniscatechese, P. Mulder (het belang van gereformeerd schoolonderwijs), B. Labee (eenheid in onderwijs) 136 pag.

Tot Zijn dienst bereid, 15 gesprekken over het werk in Gods Koninkrijk. O.a. met Ds. J.J. van Ekeveld (de roeping tot het ambt), ouderling R.A. v/d Garde, Arjan Wouters (koster GG Lisse), Ev. J. Krijgsman, H. Bor (gevangenenpastoraat), H.M. Lobbezoo (pastoraal werker) Ds. G.J. Baan (musiceren in Bijbels licht) 230 pag.

Adriaan van Belzen 0342-421031 / belzen@filternet.nl

WAT WEET HET DUITSE VOLK VAN DE ENIGE TROOST?

Hun eigen Heidelbergse zijn ze veelal kwijt! Helpt u ons hem weer terug te brengen?

Zie onze website www.svhed.org voor informatie of bel 0345-58 08 10. Giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

Unieke cd
 (koorzang)

Jeduthun & Vox Jubilans

Bestellen?
www.bestelmuziek.nu
 telefonisch kan ook: 0341-745 238

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon TEGELOUTLET veel keuze, vanaf € 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels Meer dan duizend soorten Vakkundig advies en gelegd Vloerverwarming Altijd scherpe prijzen

KROON
 VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

Leergang **Vervolgde Kerk**

Zes cursusavonden

- Vervolg en lijden
- In de Vroege Kerk en de Reformatie
- In de 20e eeuw en vandaag
- In het Midden Oosten
- Hindoeïsme en Islam
- Roeping van de kerk vandaag

Docenten: ds. W. Silfhout; L. Grandia;
drs. J. Pas; ds. G. Clements; J. Hoekman;
B. v.d. Schoot e.a.

Locatie: Driestar College
(gebouw Gamma), Gouda
Data: 19 januari; 2 februari; 23 februari;
16 maart; 30 maart; 13 april
Cursusgeld: € 95,-

Programma en aanmelding:
www.cgo.nu

bijzondere noden
handen van de kerk

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Centraal op Walcheren, aan de rand van Grijpskerke, 2-6 pers. vak. woning te huur, het gehele jaar door! Tel. 0118-592830

Te huur: kleine vrijstaande woning regio Woerden, vanaf mei 2017.
Tel. 0613610328.

Met spoed **woonruimte gezocht** voor moeder en dochter, **omg. Hoeksewaard, Alblasserdam, Goeree Overflakkee**. Tel: 06-48790880.

Extra zitplaatsen in auto?
Inklapbare kinderachterbank
Op maat gemaakt voor elk merk!
Verzending is mogelijk
info@kinderachterbank.nl
Telefoon / WhatsApp: 0645 986 229

Van Kooten
TUIN & BUITEN LEVEN®

Van Kooten Tuin en Buiten Leven is een dynamisch bedrijf wat gespecialiseerd is in de verkoop van blokhutten, chalets, tuinhout, terrasoverkappingen, tuinkamers, tuinmeubelen, barbecues en andere aanverwante artikelen. De onderneming is in 12 jaar tijd uitgegroeid tot marktleider in de Benelux. Momenteel heeft de organisatie 6 verkoopvestigingen, meerdere webshops en 2 logistieke centra. In de organisatie zijn ruim 60 mensen werkzaam. Om onze organisatie verder uit te bouwen en de groeiambities te verwezenlijken zijn wij voor onze organisatie op zoek naar nieuwe collega's.

COMMERCIEEL BINNENDIENST MEDEWERKER (Numansdorp)

Als binnendienstmedewerker heb je veelzijdig verkoopgericht klantencontact (per telefoon, chat, WhatsApp en mail). Door je commerciële passie overtuig je klanten en weet je onze producten te verkopen. Je helpt ook mee aan de centrale mailverwerking en geef tevens in de organisatie ondersteuning aan diverse afdelingen. Je bent commercieel getalenteerd, flexibel en communicatief vaardig. Tevens heb je een prima instelling en vind je het leuk om in een team te werken.

VERKOOPADVISEUR (Hillegom en Wommelgem)

Als verkoper ben je medeverantwoordelijk voor de verkoop van onze producten. Je helpt klanten op een professionele en klantvriendelijke wijze zowel in de showroom als op locatie. Je luistert naar wensen en creëert verkoopmogelijkheden. Je adviseert, inspireert en begeleidt klanten, stelt offertes en verkoopovereenkomsten op en zorgt voor een perfecte aflevering.

Voor deze vacatures vragen wij ook jonge mensen, die net van school zijn of BBL-leerlingen, om te reageren. Wij bieden prima arbeidsvoorwaarden, doorgroeimogelijkheden, doelgerichte opleidingen en een prettige werksfeer in een professionele omgeving. Geïnteresseerden nodigen wij uit om vrijblijvend te solliciteren. U kunt uw sollicitatie + CV vóór 10 december 2016 per post of per mail richten aan dhr. B. de Jong (vacature@blokhutvillage.nl).

J. van der Heijdensstraat 10, 3281 NE, Numansdorp T: +31 (0)186-655990

Numansdorp Velp Amersfoort Hillegom Strijen Wommelgem

www.blokhutvillage.com www.verandavillage.com www.tuinhoutvillage.com

WesterkerkGoes
STICHTING JOHANNES THIELEN

vrijdag
9 december 2016

Levensheiliging in de Vroege Kerk en Reformatie

Unieke lezingen en een forum met
prof. dr. H. van den Belt
dr. M.A. van Willigen
Organist: de heer J.A.W. Verweij

Het programma:

- 19.00 u Kerk open en gelegenheid elkaar te ontmoeten
- 19.15 u Samenhang en opening
Tweeluik: *Levensheiliging in de Vroege Kerk en in de Reformatie*, visie op de levensheiliging in de Vroege Kerk en in de Reformatie
- 19.35 u Lezing dr. M.A. van Willigen:
Van heiden tot christen - vroegchristelijke levensheiliging in het heidense Antiochië
- 20.00 u Lezing prof. dr. H. van den Belt:
Wandelen als kinderen van het Licht - levensheiliging in de Reformatie, 'Verwachtende de wederkomst van Jezus Christus', n.a.v. 1 Thessalonicenzen 4 en 5
- 20.25 u PAUZE met koffie en thee
- 20.55 u Forumdiscussie met o.m. de sprekers
Deze discussie, die een open karakter zal hebben, heeft als thema: *Wat kunnen we leren van de Levensheiliging in de Vroege Kerk en in de Reformatie?*
- 21.30 u Afsluiting

Deze jaarlijkse Johannes Thielenlezing is een gezamenlijk initiatief van Stichting Johannes Thielen en Stichting Bijbeluitleg Vroegekerk (www.sbvkn.nl) en wordt u aangeboden door Lukasse Dakbedekkingen Goes en Mart Kleppe Apeldoorn.

Het nieuwe boek van de Stichting Bijbeluitleg Vroegekerk over levensheiliging

Met Christus verbonden
Leven uit doop en avondmaal in de Vroege Kerk - dr. M.A. van Willigen
is deze avond verkrijgbaar - € 14,95

Welkom!

Westwal 6, Goes, parkeergarage aan de overzijde

Jaarlijkse Johannes Thielenlezing
www.westerkerkgoes.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatiepsycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Ambtskleding
Kostuums en shirts op maat

Klamar's
FASHION

's-Gravenstraat 63 | 4431 AB 's-Gravenpolder
0113 - 31 63 64 | 06 14 53 15 28
info@klamarsfashion.nl | www.klamarsfashion.nl
Voor openingstijden zie website.

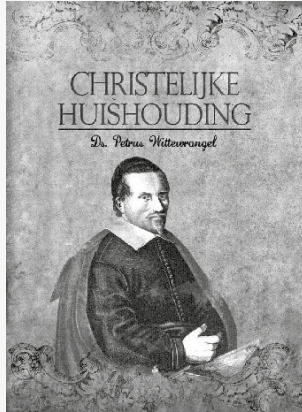
Advies aan huis mogelijk
Maak vrijblijvend een afspraak!

BBV**Barneveldse
Begravenis Vereniging**voor een eervolle, eenvoudige verzorging
van begravenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12dhr. G.
(06) 5Hollands grootste in
klassieke stijlmeubelen!**BÉVÉ MEUBEL**Antwerpseweg 9, 2803 PB Gouda
Telefoon 0182-692111, www.beve-meubel.nl

Christelijke huishouding

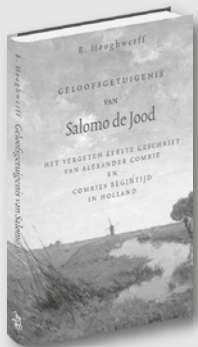
Bestel nu de **vijfdelige** serie van de **Christelijke huishouding** van **ds. Petrus Wittewrongel** in het hedendaags Nederlands voor een totaalprijs van slechts **€ 199,-** (inclusief verzendkosten). Dit standaardwerk voor een gereformeerde gezinsopvoeding en gezinsreformatie is nu compleeten leverbaar vanaf D.V. 12 december 2016. Ieder deel bestaat uit circa 580 pagina's, is stevig ingebonden en voorzien van een harde kaft. Deel 1 is aangevuld met een door **prof. dr. W.J. op 't Hof** geschreven lezenswaardige inleiding over het leven en werk van ds. P. Wittewrongel. De delen 2, 3, 4 en 5 zijn respectievelijk voorzien van een aanbevelend woord van **ds. M. Krijgsman**, **ds. J. van Belzen**, **ds. A.F.R. van de Veen** en **ds. K. Visser**. Deze serie is verkrijgbaar bij de Landelijke Stichting en wordt alleen per serie verkocht.**Voor bestellen of meer informatie, bel naar: 06 - 22626140
(b.g.g.: 0416-693844) of mail naar: inhetspoor@kliksafe.nl.**E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Boekhandel
De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl**WILVORST**
Trouwkostuums
Klein Kleding Sliedrecht

NIEUWE BOEKEN - ZOJUIST VERSCHENEN

B. HOOGHWERFF
**Geloofsgetuigenis
van Salomo de
Jood**
Het vergeten eerste
geschrift van Alexander
Comrie en Comries
begintijd in Holland.
gebonden | 33127953
117 blz. | € 16,90**DS. G.J. VAN AALST E.A.**
Vast geloof
Dagboek voor jongeren
over de Nederlandse
Geloofsbelijdenis.
Uitgave in samenwerking
met de Jeugdbond Geref.
Gemeenten.
paperback | 33128035
374 blz. | € 15,90**THOMAS BOSTON E.A.**
**Nabij u is het
Woord**
Dagboek bij de Bijbel.
Samengesteld en ver-
taald uit het werk van
Schotse en Engelse
puriteinen.
gebonden | 33127861
380 blz. | € 17,50**DS. D.W. TUINIER**
**En men noemt
Zijn Naam...**
Dagboek over de Namen
van de Heere Jezus.
Uitgelegd en aan je hart
gelegd van A tot Z.
Vanaf 16 jaar.
paperback | 33128042
372 blz. | € 16,50**H.J. DE JONGSTE-HUISMAN/M. QUIST**
**Woorden van hoop
uit de Psalmen**
28 berijmde Psalmen
met een korte uitleg.
Geschikt voor mensen
met een beperking in hun
denkvermogen.
gebonden | 33127939
64 blz. | € 12,50**Den Hertog** uitgeverijAL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR
Elzenkade 6 - Houten Tel. (030) 637 34 34 www.hertog.nl
Postbus 150, 3990 DD Houten E-mail: boeken@hertog.nl info: www.uitgeverijdenhertog.nl

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

In verwachting?

Clënten waarderen ons met een 9,4

Onze kraamverzorgenden:

- ✓ verlenen vroegtijdige assistentie bij de bevalling thuis of in het ziekenhuis
- ✓ geven professionele begeleiding bij de borstvoeding
- ✓ delen kennis met de moeder over de verzorging van de baby
- ✓ zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- ✓ dragen zorg voor de hygiëne en de huishouding
- ✓ zorgen voor het hele gezin
- ✓ zijn geschoold om zorg te geven na een keizersnede
- ✓ werken vanuit een reformatorische levensovertuiging

Voldoet dit aan je verwachting?
Schrijf je dan in op www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

Begrafenisverzorging Janssen

Aandacht voor uw wensen.

Vraag de wilsbeschikking aan:
'Zo wil ik het. Als mijn sterven daar is'

Dienstverlening in heel Zeeland. Dag en nacht bereikbaar op 0113 - 330 936

Havikskruid 10, 4421 MN Kapelle
begrafenisverzorging-janssen.nl

Voor een stijlvolle uitvoering en zorgzame begeleiding van begrafenissen.

Waardig. Persoonlijk. Vertrouwd.

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Begrafenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER

Wij verzorgen alleen begrafenissen

P.H. van der Leer
De Dijk 30
3911 SN Rhenen (Achterberg)

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Koeling in uw Kerk(gebouw)
Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

begrafenisverzorging Den Hollander

Begrafenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begrafenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Wordt er in uw kerk aan nieuw meubilair gedacht? Zijn er bouw- of verbouwplannen?

HOEKMAN levert door het hele land!

HOEKMAN
Kantoor & Project

Noordzandstraat 34 - 4401 CG Yerseke - T: 0113 57 29 07
E: info@piethoekman.nl - www.piethoekman.nl

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 055-5063639
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
T 078-6912899
F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalings abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar *afwijkend tarief voor: Canada en USA: vooralsnog ongewijzigd

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Geopenbaard voor de rechterstoel

In 2 Korinthe 5 vers 10 las ik dat wij allen geopenbaard moeten worden voor de rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad. Maar geldt dat ook voor Gods kinderen?

Verwarring

De achtergrond van deze vraag is een schijnbare tegenstrijdigheid in het spreken over de rechterstoel van Christus. Hoe valt het te rijmen dat wij *alleen* voor de rechterstoel moeten verschijnen terwijl dezelfde Heilige Schrift nadrukkelijk spreekt dat de zonden van Gods kinderen aan deze zijde van het graf vergeven worden? Al hun zonden zijn dan toch geworpen in de diepten der zee? De tijdelijke dood is voor een ware christen toch een doorgang tot het eeuwige leven?

Voor God

Een mens die de laatste adem uitblaast, moet voor God verschijnen. De band tussen lichaam en ziel wordt doorgesneden. Het lichaam moet naar het graf, maar naar de ziel moeten we voor God verschijnen. Wat een ernst als we dat overdenken: sterven is God ontmoeten! In de Hebreeënbrief lezen we: 'En gelijk het den mensen gezet is éénmaal te sterven, en daarna het oordeel' (hoofdstuk 9 vers 27). Terstond na de dood (kanttekening 74a) zal dus het oordeel over ons leven volgen. We schrijven dit met enige terughoudendheid omdat de Bijbel dat ook doet. Wel weten we vanuit de gelijkenis van de rijke man en Lazarus dat de eerste - ondanks een begrafenis met pracht en praal - zijn ogen opsloeg in de hel en de laatste van de engelen gedragen werd in de schoot van

Abraham. Hieruit moeten we afleiden, dat met onze tijdelijke dood de eeuwige bestemming intreedt. Eeuwig zalig of eeuwig rampzalig. Gods kinderen mogen weleens vertroost worden vanuit dat kleine zinnetje in zondag 22 van de Heidelberg: 'Dat niet alleen mijn ziel na dit leven van stonden aan tot Christus, haar Hoofd, zal opgenomen worden (...)'

Voor Christus

Bij de wederkomst zullen ziel en lichaam worden verenigd en zal het oordeel openbaar worden. Vanuit bovenstaande Bijbeltekst (en andere zoals Romeinen 14 vers 10) mogen we niet stellen dat de gezaligden als toeschouwers of getuigen zullen optreden. Nee, ook zij zullen voor de rechterstoel van Christus verschijnen. Vervolgens is er wat verschil van mening hoe we ons dat voor moeten stellen. Ds. W. à Brakel schrijft in de Redelijke Godsdienst dat hij meent dat God ieders werk in het gericht zal brengen. God is rechtvaardig en daarom zal Hij zowel de werken van de rechtvaardigen als die van de goddelozen onderzoeken. Het zal tot verheerlijking van Christus zijn als openbaar wordt voor welke grote zonden Hij heeft voldaan. Tegelijk laat hij tegenwerpingen horen: als de Rechter Zelf heeft voldaan voor die zonden, zou Hij ze dan opnieuw ophalen? Ja, antwoordt Brakel, maar Hij zal hun de zonden niet meer verwijten!

Ook ds. G.H. Kersten schrijft in zijn Gereformeerde Dogmatiek over het verschil van gevoelen in dezen en doet er geen uitspraak over. Ds. T. Boston in zijn 'Viervoudige staat' benadrukt de vreselijke angst van de onbekeerden en de onuitsprekelijke vreugde van Gods kinderen. Allen die onder de wet zijn (gebleven) zullen aan Jezus' linkerhand worden geplaatst, allen die onder de genade zijn (gebracht) aan Zijn rechterhand. Schapen en bokken zullen dan voor eeuwig worden gescheiden. 'En daarom is de gedachtenis van dit oordeel met recht schrikkelijk en vervaarlijk voor de bozen en goddelozen, en zeer wenselijk en troostelijk voor de vromen en uitverkorenen', lezen we in artikel 37 van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis.

Lezer, nog even en we zullen precies weten hoe het zal zijn. Zal dan ook dit schrijfsel eeuwig tegen u getuigen of mag u dan met de bruidskerk schuilen bij uw Bruidegom?

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog wel ongeveer zeventig vragen op een reactie te wachten.